

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

СУЧАСНА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРОЛОГІЯ

підготовки бакалавра
спеціальності 034 Культурологія
освітньо-професійної програми Культурологія

Силабус навчальної дисципліни «СУЧАСНА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРОЛОГІЯ»
підготовки бакалавра галузі знань 03 гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія,
за освітньою програмою Культурологія

Розробник: Бондарук С.О. – доцент кафедри культурології, кандидат філософських наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Столярчук Н. М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри культурології

протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Столярчук Н. М.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна / заочна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітня програма: Культурологія Освітній рівень: Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 90/3		Рік навчання – 4 курс
		Семестр - 8 семестр
		Лекції – 22 год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) – 22 год.
		Самостійна робота – 40 год.
		Консультації – 6 год.
	Форма контролю: іспит	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: **Бондарук Сергій Олексійович**

Науковий ступінь: **кандидат філософських наук**

Вчене звання: **доцент**

Посада: **доцент кафедри культурології**

Контактна інформація: моб. тел. 0501011453, 068 8997343,

ел. адреса: sbondaruk1@gmail.com

Дні занять: лютий-червень 2025 р.

З розкладом можна ознайомитись на офіційному сайті ВНУ ім. Лесі Українки, зокрема за посиланням: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Курс являє собою теоретичну складову підготовки бакалаврів зі спеціальності "Культурологія". Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні зарубіжні філософсько-культурологічні концепції в історико-культурологічному дискурсі.

Вивчення курсу передбачає попереднє засвоєння студентами знань і компетенцій, набутих при вивченні таких навчальних дисциплін, як «Основи культурології», «Філософія», «Соціологія», історико-культурних дисциплін, тощо. Вивчення курсу відбувається паралельно з вивченням таких навчальних дисциплін, як «Культура Нового часу», «Медіакультура», «Естетика і культурологія мистецтва», тощо. Перший змістовний модуль курсу присвячений розгляду кола питань, пов'язаних із виникненням сучасних культурологічних концепцій, аналізом їх проблемного поля та основних напрямів розвитку. В другому змістовному модулі здійснюється аналіз проблематики та питань культури в ученнях знакових представників сучасної зарубіжної філософії, та внесок останніх в розвиток культурології.

Зміст дисципліни

Становлення сучасної культурології у філософських пошуках кінця XIX-поч. XX ст. Поняття сучасної західної філософії культури. Її загальна характеристика, специфічні риси та періодизація. Основні історіософські доктрини про становлення сучасної культури. Тупики лінійного раціоналізму як передумова сучасної філософії та культурології.

Виникнення культурології як науки. Культурантропологія. Еволюціоністські теорії культури. Дифузійністський напрям вивчення культур. Культурна міфологія. Теорія культурних кіл. Біологічний та психологічний напрями вивчення культур. "Психологія народів". "Групова психологія". Функціоналістські концепції культури. Функціоналізм та структуралізм. Сучасні культур-антропологічні доктрини. Культурологія Л.Уайта. Початкові принципи і основні поняття концепції культурантропології.

Психологічний напрям у сучасній культурології. Взаємозв'язок духовного життя людини та її внутрішнього світу з соціокультурним середовищем її буття. Проблема ролі особи в соціокультурному контексті. Взаємозв'язок психології та культурології в розгляді проблем творчості, мистецтва, самореалізації та поведінки особи і мас у соціокультурному контексті. Місце і роль психоаналізу в розробці теорій особистості, суспільства та культури. Суспільство і проблеми культури в концепції З.Фрейда. Психологія творчості та філософія культури К.Г.Юнга. Соціокультурні та антропологічні детермінанти психоаналізу А.Адлера. Теорія В.Райха і практика молодіжних контркультурних рухів другої половини XX-го століття.

Соціокультурний напрям психоаналізу. Проблема відчуження та її соціоморальні аспекти у вченні К.Хорні. Самореалізація людського "Я" в культурі. Гуманістичний психоаналіз Е.Фромма: проблематика людської духовності та свободи.

Проблеми культури в сучасній західній філософії. Філософський ірраціоналізм і проблеми культури. Ідеї соціокультурного елітаризму А.Шопенгауера. Розвиток волюнтаризму в філософії несвідомого Е.фон Гартмана. "Філософія життя" Ф.Ніцше: соціокультурна проблематика. Життя, світогляд, культура в "академічній філософії життя" В.Дільтея. Культура як форма життя в концепції Г.Зіммеля. Інтуїтивізм А.Бергсона і культурологія XX ст. Антиінтелектуалізм Е.Гуссерля. Мистецтво як творення непонятійного і невербального образу світу, позбавленого практичних загально значимих символів. Інтуїтивізм і феноменологія як предтечі екзистенціалізму.

Екзистенціалізм в літературі та філософії. Людське існування як філософська проблема. Переживання як центральний пункт вчення С.К'єркегора. Виникнення, витoki і сутність екзистенціалізму. Основні риси німецького екзистенціалізму. Онтологічна структура людського буття і культури за М.Гайдеггером. Екзистенціалізм як "філософія існування" К.Ясперса. Погранична ситуація. Особливості французького екзистенціалізму. Християнський екзистенціалізм Г.Марселя. Атеїстичний екзистенціалізм Ж.-П.Сартра. Гуманізм літературного екзистенціалізму Сартра і Г.Гессе. Екзистенційні ідеї філософської естетики та художніх творів А.Камю. М.Мерло-Понті; сенс і безглуздя людського існування. Екзистенціалізм М.Бубера. Філософська спадщина М.Бубера і проблема діалогу культур.

Філософська герменевтика: основні положення культурології. Розуміння і тлумачення як філософська проблема. Герменевтика як мистецтво пояснення. Середньовічна герменевтика як екзегетика. Інтерпретація. Герменевтика як теорія і практика історико-філологічного тлумачення і як загальна теорія інтерпретації. Основи герменевтичної філософії. Художній текст і художній витвір як форми буття мистецтва. Герменевтика і мистецтво. Тлумачення як переживання культурного тексту і відтворення змісту. Мова як "гра". Значення герменевтики для історії філософії і філософії мистецтва.

Новітні тенденції в розвитку сучасної культурологічної думки. Постмодернізм як новітня тенденція в культурі та культурології останніх десятиліть. Філософія та культурологія постмодерністів. Основні положення та головні представники філософського постмодерну (Р. Барт, Ж.-Ф.Ліотар, Ж.Дельоз, Ж. Дерріда, М. Фуко, Ю. Кристева, Ж. Бодрійяр, Ж. Делез та ін.). Соціально-філософські та історіософські ідеї Ф.Фукуями та П.Козловскі. Комунікація і культура за Бодрійяром. Постмодерний дискурс і розширення проблемного поля новітньої культурології. Від постмодерну до метамодерну.

2. Пререквізити

Вивчення курсу передбачає попереднє засвоєння студентами знань і компетентностей, набутих при вивченні таких навчальних дисциплін, як «Основи культурології», «Філософія», «Соціологія», історико-культурних дисциплін, тощо. Вивчення курсу відбувається паралельно з вивченням таких навчальних дисциплін, як «Культура Нового часу», «Медіакультура», «Естетика і культурологія мистецтва», тощо.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Сучасна зарубіжна культурологія” є ознайомлення студентів з основними етапами розвитку культурологічних учень сучасності, колом охоплюваних ними проблем і питань. ролі і місця сучасної теоретичної культурології в системі сучасного гуманітарного знання, оволодіння змістом сучасного розуміння культури та культурологічної проблематики.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Сучасна зарубіжна культурологія” є:

- допомогти студентам в оволодінні основними положеннями філософсько-культурологічних учень сучасності.
- проаналізувати історію становлення поглядів на культуру, сучасні інтерпретації сутності, структури та функцій культури;
- дати типологічну характеристику різних сфер, видів, рівнів культури, у їх діалектичній динаміці та взаємодії;
- проаналізувати витоки і фактори історичного розвитку культури та особливості сучасного її стану;
- сприяти формуванню у студентів умінь і навичок аналітичного мислення при дослідженні питань і проблем сучасної культури та культурології.

4. Результати навчання (компетентності)

Впродовж вивчення навчальної дисципліни у студентів формуються наступні професійні загальні компетенції (ЗК).

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати автономно.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетенції (ФК)

ФК 1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.

ФК 2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.

ФК 3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів;

ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК 8. Здатність створювати аналітичні звіти, розробляти рекомендації та генерувати проекти (культурно-мистецькі, художні та дозвілєві) щодо об'єктів професійної діяльності, використовуючи актуальну нормативну основу.

ФК 13. Здатність до професійної взаємодії з представниками інших спеціальностей, а також залучення до розв'язання культурних проблем представників громадськості.

А також досягаються визначені Освітньою програмою **програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН 1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.

ПРН 2. Аналізувати, коментувати, узагальнювати наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.

ПРН 4. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.

У контексті формування вищезазначених професійних компетентностей, студенти будуть обізнані у таких питаннях:

- Основні етапи розвитку сучасних філософських уявлень про культуру;
- Основні школи в сучасній зарубіжній культурології;
- Головні підходи до інтерпретації поняття культури та основних культурологічних проблем в сучасній західній думці;
- Особливості розгляду проблеми сенсу буття людини в культурі сучасними мислителями;
- Зміст новітніх тенденцій у культурологічній науці.

а також навчатися:

- Давати об'єктивний науковий аналіз вчень сучасних зарубіжних культурологів;
- Здійснювати культурологічний аналіз філософських праць та художніх текстів;
- Проводити порівняльний аналіз сучасних культурологічних концепцій;
- Застосовувати отримані знання і навички в написанні наукових робіт
- Проводити культурологічний аналіз загальнотеоретичної літератури, працювати з культурологічними, релігійними і філософськими текстами.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						*Форма контролю / Бали
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ. (Семін).	Лаб.	Конс	Сам. Роб.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Становлення сучасної культурології як науки.							
Тема 1. Становлення сучасної культурології у філософських пошуках кінця ХІХ-початку ХХ ст.	16	4	4		1	7	РМГ/6
Тема 2. Психологічний напрям у сучасній культурології.	10	2	2		1	5	РМГ/3
Тема 3. Соціокультурний напрям психоаналізу	16	4	4		1	7	РМГ/6
Модульна контрольна робота							МКР/30
Разом за змістовим модулем 1	42	10	10		3	19	45
Змістовий модуль 2. Проблеми культури в сучасній західній філософії							
Тема 4. Філософський ірраціоналізм і проблеми культури	16	4	4		1	7	РМГ /6
Тема 5. Екзистенціалізм в літературі та філософії	16	4	4		1	7	ДС/6
Тема 6. Філософська герменевтика: основні положення культурології	16	4	4		1	7	ДС /6
Модульна контрольна робота							МКР/30
Разом за змістовим модулем 2	48	12	12		3	21	48
Індивідуальне навчально-дослідне завдання							ІНДЗ / 7
Усього годин	90	22	22		6	40	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, РМГ – робота в малих групах, МКР– модульна контрольна робота, Р – реферат, або ж аналітичне есе.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Теми самостійної роботи	годин
Змістовний модуль 1	
Тема 1. Становлення сучасної культурології у філософських пошуках кінця XIX-початку XX ст.	7
Тема 2. Психологічний напрям у сучасній культурології.	5
Тема 3. Соціокультурний напрям психоаналізу	7
Змістовний модуль 2	
Тема 4. Філософський ірраціоналізм і проблеми культури	7

Тема 5. Екзистенціалізм в літературі та філософії	7
Тема 6. Філософська герменевтика: основні положення культурології	7
Всього годин	40

Першоджерела для опрацювання:

1. Л. Леві-Брюль “Первісне мислення”
2. Л. Уайт «Поняття культури»
3. З. Фройд «Психологія мас і аналіз людського «Я»»
4. З. Фройд «Мойсей і монотеїзм»
5. Й.Хьойзінга “ В тіні завтрашнього дня”.
6. Й.Хьойзінга “ Хомо луденс”.
7. Г.Г.Гадамер “Актуальність прекрасного”.
8. Ф.Ніцше “Народження трагедії з духу музики”.
9. О.Шпенглер “Занепад Європи”.
10. А.Шопенгауер “Про свободу волі”.
11. А.Шопенгауер “Афоризми житейської мудрості”.
12. А.Шопенгауер “Світ як воля і уявлення”.
13. Ф.Ніцше “Так казав Заратустра”.
14. Ф.Ніцше “Антихристиянин”.
15. С.К'єркегор “Хвороба до смерті”.
16. Ф.Ніцше “Генеалогія моралі”.
17. Ф.Ніцше “По той бік добра і зла”.
18. В.Дільтей “Вступ до наук про дух. Сила поетичної уяви”.
19. М.Гайдеггер “Виток художнього творіння”.
20. М.Гайдеггер. “Основні поняття метафізики”.
21. К.Ясперс.”Зміст і розуміння історії”.
22. А.Бергсон. “Матерія і пам'ять”.
23. А.Бергсон. “Сміх”.
24. К.Г.Юнг. “ Архетип і символ”.
25. К.Г.Юнг “Феномен духу в мистецтві і науці”.
26. Х.Ортега-і-Гассет. “Дегуменізація мистецтва”.
27. Х.Ортега-і-Гассет. “Повстання мас”.

Самостійна робота студентів з курсу «Сучасна зарубіжна культурологія» включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до виступів на семінарах, а також вивчення тем або питань, що не розглядаються в курсі лекцій, конспектування основних теоретичних джерел з кожного змістовного модуля. Нижче наводиться орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи студентів.

Види (форми) індивідуальних науково-дослідних завдань (індз)

Програмою курсу передбачається обов'язкове індивідуальне науково-дослідне завдання, яке виконується на основі засвоєння певного змістовного модуля або змісту навчального курсу в цілому. Основна мета такого завдання полягає у систематизації, закріпленні, поглибленні теоретичних знань із курсу та застосування їх при вирішенні конкретних дослідницьких задач. Автор має продемонструвати рівень своєї фахової кваліфікації, ерудиції, а також володіння методикою та методологією культурологічного дослідження. Виконання завдання покликані сприяти підвищенню рівня інтелектуальної

та дослідницької культури, більш глибокому осмисленню найістотніших проблем розвитку сучасної зарубіжної культурології, засвоєнню необхідних форм та методів науково-практичної діяльності, розвитку творчого мислення.

Завдання пропонуються у формі написання творчої роботи (есе), яка має вирізнятися, з одного боку, концептуальним характером, а з іншого, – оригінальним авторським підходом до теми. Насамперед, на високу оцінку може претендувати робота, яка містить власний погляд на розглядувану проблему, відзначається логічністю і переконливістю аргументації, знанням першоджерел, зв'язком із сучасними культурними реаліями.

Робота повинна містити план, обґрунтування вибору теми, концептуальні висновки і список використаної літератури. Орієнтовний обсяг такої роботи – 10 - 15 сторінок.

Орієнтовна тематика ІНДЗ

1. Криза романтичного світобачення і феномен модернізму в духовній культурі кінця XIX ст.
2. Криза лінійного раціоналізму XIX ст. і становлення ірраціоналізму в духовній культурі.
3. Виникнення культурології як науки.
4. Еволюціоністські теорії культури.
5. Культурна міфологія Л.Фробеніуса.
6. Функціоналістські концепції культури.
7. Сучасні культур-антропологічні доктрини.
8. Експресіонізм, відчай і “філософія життя”.
9. Буття та існування у філософії С.К’єркегора. Поняття екзистенції.
10. Проблема свободи і вибору стилю життя в концепції С.К’єркегора.
11. Метафізика волі у вченні А.Шопенгауера. Воля і уявлення.
12. Етика заперечення волі до життя і “філософія надії” А.Шопенгауера.
13. Проблеми суспільства і культури у вченні А.Шопенгауера.
14. Філософія Ф.Ніцше: проблема волі до влади.
15. Етична концепція Ф.Ніцше.
16. Ніцше і романтизм: ідея вічного повернення.
17. Елітаризм Ф.Ніцше і С.К’єркегора: порівняльна характеристика.
18. Проблема людського буття і духу в академічній філософії життя В.Дільтея.
19. Проблеми долі, душі, духу в концепції О.Шпенглера.
20. Виникнення і основні принципи філософії прагматизму.
21. Загальні положення онтології А.Бергсона.
22. Співвідношення інтелекту й інтуїції у філософії А.Бергсона.
23. “Творча еволюція” А.Бергсона.
24. Проблема часу і тривалості в концепціях А.Бергсона і М.Пруста.
25. Ідея самоцінності мистецтва у вченні А.Бергсона.
26. Аналітична психологія К.Г.Юнга: загальна характеристика.
27. Архетипи колективного несвідомого в концепції К.Г.Юнга.
28. Психологія творчості і філософія мистецтва К.Г.Юнга.
29. Герменевтика як теорія інтерпретації культурного тексту.

Культурологічний аналіз творів:

30. Л. Леві-Брюль “Первісне мислення”
31. Л. Уайт «Поняття культури»
32. З. Фройд «Психологія мас і аналіз людського «Я»»

33. З. Фрейд «Мойсей і монотеїзм»
34. Й. Хьойзінга « В тіні завтрашнього дня».
35. Й. Хьойзінга « Хомо луденс».
36. Г.Г.Гадамер «Актуальність прекрасного».
37. Ф.Ніцше «Народження трагедії з духу музики».
38. О.Шпенглер «Присмерк Європи».
39. А.Шопенгауер «Про свободу волі».
40. А.Шопенгауер «Афоризми життєвської мудрості».
41. А.Шопенгауер «Світ як воля і уявлення».
42. Ф.Ніцше «Так казав Заратустра».
43. Ф.Ніцше «Антихристиянин».
44. С.К'єркегор «Хвороба до смерті».
45. Ф.Ніцше «Генеалогія моралі».
46. Ф.Ніцше «По той бік добра і зла».
47. В.Дільтей «Вступ до наук про дух. Сила поетичної уяви».
48. М.Гайдеггер «Виток художнього творіння».
49. М.Гайдеггер. «Основні поняття метафізики».
50. К.Ясперс. «Зміст і розуміння історії».
51. А.Бергсон. «Матерія і пам'ять».
52. А.Бергсон. «Сміх».
53. К.Г.Юнг. « Архетип і символ».
54. К.Г.Юнг «Феномен духу в мистецтві і науці».
55. Х.Ортега-і-Гассет. «Дегуменізація мистецтва».
56. Х.Ортега-І-Гассет. «Повстання мас».
57. Дж.Джойс. «Улісс».
58. М.Пруст. «В пошуках втраченого часу».
59. Ф.Кафка, «Процес».

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять студентами є обов'язковими, допускаються пропуски занять з поважних причин (хвороба студента, сімейні обставини тощо).

Теми пропущених занять повинні бути відпрацьовані студентом самостійно і здані викладачу у вигляді індивідуальних завдань. Якщо студент має вагомі причини, які не дозволяють йому систематично відвідувати заняття, він може перейти на вільний графік з дозволу декана факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Підготовані студентом індивідуальні завдання (*проблемні завдання, реферати, творчі роботи, есе*) мають продемонструвати поглиблене вивчення джерел, змістовність і глибину розкриття теми, творчий підхід і самостійність мислення, оригінальність висновків. За потреби студент може отримати консультацію у викладача у позааудиторний час. Студенти мають дотримуватись етичних норм академічної доброчесності та не допускати обману й академічного плагіату. Під академічним плагіатом розуміється оприлюднення (частково або повністю) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (цитування). подання робіт, які є не вашими особистими розробками, копіювання чужих ідей без відповідного цитування.

Політика щодо дедлайнів (крайній термін) та перескладання. Екзамен проводиться в терміни, визначені деканатом. Студентам, що не з'явилися на екзамен з поважних причин дозволяється перескладання в інший термін, встановлений деканатом. Третя й остання спроба складання іспиту відбувається за присутності комісії з трьох викладачів, яких визначає деканат, включаючи викладача, який викладав дисципліну.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль, завданням якого є перевірка студентами вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, вироблення навчальних та дослідницьких навичок, формування вміння самостійної роботи з філософськими текстами та спроможності їх осмислення і інтерпретації; а також вироблення навичок письмової та усної самопрезентації.

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

- ✓ контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях (усне та письмове опитування);
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять (індивідуальні співбесіди);
- ✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;
- ✓ контроль за виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять.

Модульний контроль здійснюється у формі написання контрольних робіт. На модульну контрольну роботу виносяться питання, розглянуті під час вивчення змістового модуля на лекціях, семінарах і самостійно.

V. Підсумковий контроль

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (маx = 40 балів)			Модульний контроль/залік (маx = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
15	18	7	30	30	100

**Максимальна кількість балів,
яку може отримати студент за види навчальних робіт:**

Семінарські заняття - (за роботу на одному занятті – 3 бали; у тому числі – відповідь на питання – 1-2 бали, доповнення – 0,5-1 бал) – 33 бали за семестр;
модульна контрольна робота №1(письмово) – 30 балів;
модульна контрольна робота №2(письмово) – 30 балів;
індивідуальне навчально-дослідне завдання – 7 балів.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання, реферати, творчі роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання):

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;
- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- опрацювання літератури: кількісні і якісні параметри;
- творчий підхід, самостійність мислення.

Повне й глибоке змістовне розкриття питань по темі оцінюється 4 балами; достатній рівень розкриття – 3 балами; часткове розкриття – 2 балами; поверхневе й неповне розкриття – 1 балом; якщо зміст теми зовсім не розкрито – 0 балів.

Формою підсумкового семестрового контролю є екзамен, у випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може добрати бали, виконавши певний вид індивідуальних завдань (наприклад, перездати якусь тему, написавши підсумковий реферат, есе тощо). На екзамен виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Орієнтовний перелік питань до екзамену

1. Характеристика основних етапів становлення філософії культури в загальному розвитку культурологічної думки.
2. Сутність і зміст проблематики філософії культури.
3. Діяльнісна концепція людини і суспільства К.Г.Маркса як основа марксистської теорії культури.
4. Поняття і проблема відчуження в працях К.Г.Маркса.
5. Соціальна сутність особистості та духовні виміри культури у марксизмі.
6. Проблеми культури у “неоромантизмі” А.Шопенгауера.
7. Проблеми культури у “філософії життя” Фр.Ніцше.
8. Філософія культури В.Дільтея. Сутність філософії та типи світогляду.
9. Філософія культури В.Дільтея. Проблема існування світу.
10. Філософія культури Марбурзької та Баденської школи неокантіанства.
11. Позитивістська філософія культури О.Конта.
12. Екзистенційна культурологія М.Бердяєва.
13. Проблема буття та часу, тривоги чуттєвого пізнання у філософській спадщині Г.Хайдеггера.

14. Сутність та існування, проблема сенсу життя та смерті у філософії Ж.-П.Сартра та А.Камю.
15. Проблема людини та історії у екзистенціальній філософії К.Ясперса.
16. Життя як проблема за романом Ж.-П.Сартра "Нудота".
17. Сутність філософії та зміст творчості у М.Гайдеггера.
18. Проблема нон-конформізму у філософії А.Камю.
19. Екзистенційна та смисложиттєва проблематика в творчості М. де Унамуно, Г.Гессе та Ф.Кафки.
20. Мораль та мистецтво в релігійній культурології Ж.Марітена:
21. Культура і мистецтво в культурології Г.К.Честертона.
22. Трагізм життя і мистецтва в релігійному екзистенціалізмі Г.Марселя.
23. Ідеї загибелі мистецтва у філософії Х.Ортеги-і-Гассета
24. Доля художньої творчості в культурології В.Вейдле.
25. Естетика людського як етика мистецтва в "Франкфуртських читаннях Г.Бюлля.
26. Моральна культурологія А.Швейцера: загальна характеристика.
27. Аналіз кризи західної культури і шляхів її відродження (А.Швейцер - Х.Ортега-і-Гассет - О.Шпенглер).
28. Етичний характер культури і проблема оптимістичного світогляду. Ідеї гуманізму А.Швейцера.
29. Культура і світогляд. Релігія в культурології А.Швейцера.
30. Культуротворча енергія етики життєствердження А.Швейцера.
31. Сучасні контркультурні концепції.
32. Час і тривалість в онтології культури А.Бергсона.
33. "Творча еволюція" А.Бергсона.
34. Ірраціональна інтуїція і проблеми художньої творчості в концепції А.Бергсона.
35. Проблема часу в теорії мистецтва. А.Бергсон і М.Пруст.
36. Мистецтво як самоцінність в естетичній теорії Бергсона. Мистецтво як втеча від реальності.
37. Духовність як чиста тривалість: А.Бергсон і Джеймс Джойс.
38. Соціально-історичні умови та філософські витоки прагматизму.
39. Ч.Пірс – засновник прагматизму. Основні соціокультурні ідеї .
40. В.Джеймс: ідеї філософії та психології. Релігієзнавчі та культурознавчі ідеї.
41. Інструменталізм Дж.Дьюї та проблеми культури.
42. Формування філософії неомізму. Проблема віри і розуму.
43. Бог і світ. Проблема пізнання бога у неомізмі.
44. Антропологія, гносеологія і етика неомізму.
45. Культурологічна спадщина Е.Жільсона та Ж.Марітена..
46. Християнський еволюціонізм Тейяра де Шардена та проблема об'єднання людства.
47. Сучасна релігійна філософія культури: загальна характеристика
48. Герменевтика як мистецтво пояснення.
49. Художній текст і художній витвір як форми буття мистецтва.
50. Інтерпретація як наріжне поняття "герменевтичного структуралізму".
51. Текст як реальність (Г.Гадамер).
52. Герменевтика і мистецтво: проблема розуміння і пояснення художнього твору. Тлумачення як переживання культурного тексту і відтворення змісту.
53. Значення герменевтики для історії філософії і філософії мистецтва.
54. Герменевтика як теорія і практика історико-філологічного тлумачення Ф. Шлейєрмахера: герменевтика як загальна теорія інтерпретації.
55. Основи герменевтичної філософії В. Дільтея.
56. "Онтологічна герменевтика" М. Гайдеггера.

57. Мова як “гра” (Й.Хьойзінга, Х.Ранер, Л.Вітгенштейн).
58. Виникнення постмодернізму в культурі кінця ХХ ст.
59. Соціально-філософські та історіософські ідеї Ф.Фукуями та П.Козловські.
60. Комунікація і культура за Бодрійяром.
61. Філософська спадщина М. Бубера і проблема діалогу культур.
62. Основні положення та головні представники філософського постмодерну (Р. Барт, Ж.-Ф.Ліотар, Ж.Дельоз, Ж. Дерріда, М. Фуко, Ю. Кристева, Ж. Бодрійяр, Ж. Делез та ін.)
63. Постмодернізм як новітня тенденція в культурі та культурології останніх десятиліть.
64. Художньо-естетичні засади мистецтва постмодерну.
65. Постмодерний дискурс і розширення проблемного поля новітньої культурології.
66. Новітні ідеї культурології від постмодерну до метамодерну

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Антологія досліджень культури. Том 1. Інтерпретації культури. -- https://lib.uni-dubna.ru/search/files/phil_ant_cult1/~phil_ant_cult1.htm#11
2. Антофійчук, В. І. Культурологія. Термінологічний словник: Навчальний посібник – Чернівці: Книги - ХХІ, 2007. – 160 с.
3. Белік А.А. Культурологія. Антропологічні теорії культур. - https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Belik/index.php
4. Бондарук С. Сучасна зарубіжна культурологія: Методичні рекомендації з дисципліни. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 28 с.
5. Гатальська С.М. Філософія культури. Підручник. – К., 2005.
6. Діанова В.М. Історія культурології. – Пер. з рос. – 2018. – ел. ресурс: https://stud.com.ua/11864/kulturologiya/istoriya_kulturologiyi

7. Іконнікова С.Н. Історія культурології. – Пер. з рос. – 2018. - ел. ресурс: https://stud.com.ua/117950/kulturologiya/istoriya_kulturologiyi
8. Кормич Л.І., Богацький В.В. Культурологія (Історія і теорія світової культури ХХ століття). – Х., 2003.
9. Культурологія. ХХ ст. Енциклопедія. – https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Dict_Index.php.
10. Маньківська Н.Б. "Париж зі зміями" (Вступ до естетики постмодернізму) // https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Mank/index.php
11. Основи філософії культури: Словник /Н.Г.Джинчарадзе та ін.. – К., 2005.
12. Павленко О.П. Культурологія. Посібник. – К., 2006.
13. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Погорілий Д.Є. Кредитно-модульний курс культурології. Навч. посіб. – К., 2006.
14. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / Під ред.. М. Зубрицької. – Львів, 1996.
15. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія. – К., 1996.
16. Уайт Л. А. Понятіє культури. - <https://iphras.ru/uplfile/root/biblio/vst/2009/white.pdf>
17. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / Під ред..М.М. Заковича. – К., 2002.
18. Філософія ХХ століття. Навчальний посібник. - http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/FIL_XX/
19. Філософія культури. Становлення та розвиток. - https://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/Fil_Kult/index.php.
20. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2005.
21. Шейко В.М. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2012.

Додаткова:

1. Андрущенко В., Михальченко М. Сучасна соціальна філософія. – К., 1993.
2. Бергсон А.Сміх. К., 1994.
3. Бергсон А. Творча еволюція. К., 2010
4. Біблер В. Культура. Діалог культур. К., 2018.
5. Бодріяр Ж. Повні тексти творів. Електронний ресурс. Режим доступу <https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=290>
6. Бондарук С. Мультикультуралізм у сучасному суспільстві і проблема вибору нової парадигми культурологічних досліджень // Філософія гуманітарної освіти після Вільгельма Дільтея: Мат.-ли міжнар.наук. конф. – Чернівці: Чернівецький нац.університет, 2009. – С.179-182
7. Бондарук С. Мультикультуралізм: когнітивні аспекти визначення // Науковий вісник СНУ. Філософські науки. – № 13 (397). – Луцьк, 2019. – С.20–26.
8. Бондарук С., Ватащук О.А.Особистість у віртуальному медіа-просторі: проблеми становлення ідентичності Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Серія: Філософські науки – Луцьк, 2011. – № 15 (223). – С.17-22
9. Бондарук С., Килух С. Українське кіно початку ХХІ століття: проблеми та шляхи розвитку // Наукова конференція «Інтеграція молоді Європи в єдиний науково-культурний простір», 26 листопада 2014 р.: збірник тез доповідей. – Луцьк, 2014. – С.72-74.
10. Бондарук С., Пишук А. Становлення художньо-естетичної концепції сюрреалізму // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів і аспірантів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» 2017 року. – С.254-256. – Електронний ресурс. Режим доступу <http://eenu.edu.ua/uk/materiali-mizhnarodnoyi-naukovo-praktichnoyi-konferenciyi-studentiv-i-aspirantiv-moloda-nauka-volini>.

11. Бондарук С., Савчук А. Етична концепція А. Шопенгауера // ІУ Наукова студентська конференція «Інтеграція молоді в єдиний науково-культурний простір», м. Луцьк, ВІЕМ, 23 червня 2016. – С.232-233.
12. Бубер М. Я і Ти. К., 2012.
13. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. — Том 1: Герменевтика І: Основи філософської герменевтики. — К., 2000.
14. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. — Том 2: Герменевтика ІІ: доповнення. — К., 2000.
15. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика. — К., 2001.
16. Гессе Г. Повні тексти творів. Електронний ресурс. Режим доступу <https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=240>
17. Гуссерль Е. Картезіанські медитації. Вступ до феноменології. К., 2021.
18. Джойс Дж. Улісс. – К., 2020.
19. Долгов К.М. От Кьеркегора до Камю. – М., 1990.
20. Камю А. Міф про Сізіфа. Бунтівна людина. К., 2022.
21. Камю А. Повні тексти творів. Електронний ресурс. Режим доступу <https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=19>
22. Кассен Б. Європейський словник філософій. Т.1., Л., 2020.
23. Кьеркегор С. Болезнь к смерти //Этическая мысль: 1990. – М., 1990. – С.361-470.
24. Кьеркегор С. Страх и трепет. – М., 1993.
25. Левчук Л.Т. Психоданаліз: от бессознательного к “усталости от сознания”. – К., 1989.
26. Лейбин В.М. Фрейд, психоданаліз и современная западная философия. – К., 1990.
27. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. – Львів, 1994.
28. Марсель Г. Бути і мати. К., 2021.
29. Ніцше Ф. Повні тексти творів. Електронний ресурс. Режим доступу <https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=28>
30. Ортега-і-Гассет Х. Повні тексти творів. Електронний ресурс. Режим доступу <https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=425>
31. Руткевич А.М. От Фрейда к Хайдеггеру. – М., 1985.
32. Самосознание европейской культуры XX века. – М., 1991.
33. Сартр Ж.-П. Нудота. Мур. Слова. – К., 1993.
34. Сартр Ж.-П. Повні тексти творів. Електронний ресурс. Режим доступу <https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=360>
35. Тойнбі А. Дослідження історії. Том 1-2. К., 1995.
36. Філософія Артура Шопенгауера та сучасність: кол. моногр. Л., 2012.
37. Фрейд З. Вступ до психоданалізу. Харків, 2015.
38. Фрейд З. Тотем і табу. Харків, 2019.
39. Фрейд З. Невпокій в культурі. К., 2021.
40. Фромм Е. Втеча від свободи. К., 2018.
41. Хейзинга Й. Номо Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури., Київ: Основи, 1994 .
42. Шопенгауер А. Избр. произв. – М., 1992.
43. Шопенгауер А. Свобода воли и нравственность. – М., 1992.
44. Шостак В., Бондарук С. Проблеми ідентичності і ролі культури в модернізаційних процесах України та світу. *Науково-теоретичний альманах «Грані»*. Дніпро, 2020. Том 23, номер 11. С.5-13.
45. Шпенглер О. Закат Европы. – М., 1992. – Т.1.
46. Юнг К.Г. Аналітична психологія. К., 2022.
47. Юнг К.Г. Людина та її символи. К., 2022.
48. Юнг К.Г. Психологія несвідомого. К., 2022.